

Когнітивна лінгвокомпаративістика та макрокомпаративістика

дисципліна вільного вибору аспіранта зі
спеціальності
035 Філологія
(перший курс, другий семестр)

ЗАГАЛЬНА ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ:

90 годин = 3 кредити

лекції – 20 годин

семінарські – 10 годин

самостійна робота – 60 годин

ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ: залік

ВИКЛАДАЧ

Корольова Алла Валер'янівна, доктор
філологічних наук, професор, професор кафедри
германської і фіно-угорської філології імені
професора Г. Г. Почепцова КНЛУ.

ПРО КУРС

Дисципліна спрямована на формування *в аспірантів знань, умінь, навичок і компетентностей* про дві взаємопов'язані науки – когнітивну лінгвокомпаративістику і макрокомпаративістику. Якщо перша оперує інструментарієм порівняльно-історичного методу і методу ступінчастої реконструкції, то друга – методом діахронічної інтерпретації О. Семереньї та методом масового порівняння Дж. Грінберга, що надають змогу коментувати гіпотези походження мов, виявляти етапи і стадії реконструкції і діахронічної інтерпретації етимону різної хронологічної глибини, ступені мовного / прамовного споріднення, збагачуючи теорію стратів, теорію мовних контактів.

ПРОГРАМА КУРСУ

Змістові модулі:

✚ Когнітивна компаративістика: передумови становлення і перспективи розвитку.

Здійснюється огляд причин становлення когнітивно орієнтованої компаративістики в її зв'язках з основними теоріями походження мови, проблемою глотогенезу, формуванням когнітивних здібностей у представників роду *Homo sapiens*, антропогенезисною тріадою «мозок – мислення – друга сигнальна система», з питаннями людської мови як однієї зі знакових систем, з проблематикою свідомості і мислення індоєвропейських народів; розглядаються нові концепції походження людської мови.

✚ Когнітивна компаративістика: об'єкт, предмет, інструментарій дослідження мов / прамов.

Формуються знання про об'єкт, предмет, інструментарій когнітивної компаративістики, де окреслюються закономірності мовного розвитку як передумови для порівняльно-історичного дослідження мов; розкриваються дефініції понять «прамова», «прамовний стан», «архетип», «етимон», характеризуються основні наукові школи та їх представники; визначаються критерії оцінки ступеня близькості мов; аналізується теоретико-методологічний інструментарій когнітивної компаративістики через співвідношення методик реконструкції прамовних форм і методик реконструкції структур свідомості; демонструються етапи реконструкції архетипу як когнітивної структури; пропонується алгоритм комп'ютерного опрацювання архетипів свідомості; визначаються принципи роботи з етимологічними версіями, аналізується структура етимологічної статті.

✚ Когнітивна макрокомпаративістика: об'єкт, предмет, інструментарій дослідження.

Визначається об'єкт, предмет, інструментарій макрокомпаративістики, розкриваються дефініції понять «масове споріднення мов», «макросім'я», «гіперсім'я», «суперсім'я»; аналізується історіографія методологічних технік обґрунтування масового споріднення в ланцюзі «мова – група – сім'я – макросім'я», пропонується критерій оцінки ступеня близькості архетипів; характеризуються гіпотези масового споріднення мов чотирьох макросім'ей з позицій теорій моно- і полігенезу; поглиблюються сучасні методологічні ідеї у сфері вивчення ступенів масового споріднення: від археології до феноменології; пропонується методологічний інструментарій математичної і комп'ютерної лінгвістики для виконання процедури квантитативної верифікації ступенів споріднення мов.